

Lietuvos Respublikos Seimo Ekonomikos ir inovacijų komitetui

2026 m. birželio 30 d.

DĖL ELEKTRAI IMLIOS PRAMONĖS KONKURENCINGUMO APSAUGOJIMO (DĖL ELEKTROS ENERGETIKOS ĮSTATYMO PATAISŲ NR. XVP-1089(2)).

Lietuvos pramonininkų konfederacija ir Lietuvos verslo konfederacija (toliau – Konfederacijos) kreipiasi į Jus tęsdamos diskusijas dėl Elektros energetikos įstatymo pataisų Nr. XVP-1089(2) (toliau – Projektas) galimo poveikio šalies pramonės – ypač elektros energijai imlios – konkurencingumui.

Šiuo raštu reaguojame į birželio 17 d. Ekonomikos ir inovacijų komitete vykusias diskusijas ir teikiame atnaujintus pasiūlymus.

Konfederacijos vertina Ekonomikos ir inovacijų komiteto sprendimą pritarti gerb. I. Gelažnikienės siūlymui nustatyti VIAP tarifų „lubas“, tačiau mato būtinybę jį papildyti.

Iniciatyva nustatyti naujam VIAP tarifų „lubas“ suteikia finansinį aiškumą ir stabilumą elektros vartotojams, tačiau neįvertina finansinės naštos elektrai imlios pramonės konkurencingumui apsaugoti.

Konfederacijos supranta siekį spręsti taikomo elektros energijos dvigubos apskaitos (angl. *net-metering*) modelio trūkumus, bet prašo užtikrinti, kad elektros energijai imliausių sektorių įmonės, dėl savo veiklos pobūdžio suvartojančios daug elektros energijos, turėtų būti apsaugotos nuo perteklinio elektros kainų brangimo.

Atsižvelgiant į tai, bei į Ekonomikos ir inovacijų komiteto priimtą sprendimą taikyti kainų „lubas“, siūlytina numatyti galimybę taikyti didesnes nei 1ct/kWh VIAP tarifo „lubas“ gaminantiems vartotojams. Aukštesnės VIAP tarifo „lubos“ gaminantiems vartotojams (1) reikėtų mažesnę absoliučią verslo subsidiją gaminantiems vartotojams; (2) sukurtų finansinės erdvės sumažinti VIAP „lubas“ elektrai imliausioms šalies pramonės įmonėms; (3) skatintų gaminančius vartotojus greičiau įsidiesti elektros saugojimo (baterijų) sprendimus. Priešingu atveju, gaminantys vartotojai neturi jokios finansinės paskatos prisidėti prie perteklinės elektros pasiūlos kuriamos problemos sprendimo.

Didžiausi elektros energijos vartotojai Lietuvoje yra reikšmingi eksportuotojai, darbdaviai ir mokesčių mokėtojai. Šių įmonių konkurencingumo išsaugojimas prisideda prie aukštos pridėtinės vertės darbo vietų išlaikymo, eksporto augimo, valstybės biudžeto pajamų stabilumo, regionų ekonominio gyvybingumo, investicijų į naujas technologijas ir gamybos modernizavimą. Be to, šiose įmonėse energinio efektyvumo didinimo ir CO2 emisijų mažinimo projektai dėl technologinių priežasčių dažniausiai yra susiję su elektrifikacija, dėl ko konkurencinga elektros kaina yra būtina skatinant įmones atsisakyti iškastinio kuro.

Manome, kad dėl tokio siūlymo laimėtų visi: apsaugojus itin elektrai imlias pramonės įmones, būtų apsaugotas jų konkurencingumas, dėl ko sumažėtų neigiamas įstatymo projekto poveikis eksportui, o sutaupymai būtų nukreipti į plėtrą, produktyvumo didinimą ar darbuotojų darbo užmokestį. Be to, būtent šiose įmonėse, kurios susiduria su didžiausia anglies dvideginio nutekėjimo rizika, energijos efektyvumo didinimas ir dekarbonizacija vienareikšmiškai yra susiję su elektrifikacija. Taigi, visuomenė yra tiesiogiai suinteresuota kuo didesniu šių įmonių elektros energijos suvartojimu.

Atitinkamai, teikiame pasiūlymą. **Siūlome diferencijuoti VIAP mokestį tarp gaminančių vartotojų, daugiausiai elektros energijos sunaudojančios pramonės bendrovių ir kitų elektros vartotojų, atsižvelgiant į skirtingą mokesčio poveikį šioms trims grupėms. Šiuo tikslu siūlome:**

Pakeisti Projekto 5 straipsnio 2 dalyje suformuluotą Lietuvos Respublikos elektros energetikos įstatymo 67 straipsnio 15 dalies pakeitimą ir šią dalį išdėstyti taip:

„15. Viešuosius interesus atitinkančių paslaugų kaina už šio įstatymo 74 straipsnio 2 dalies 9 punkte nurodytą viešuosius interesus atitinkančią paslaugą, kurią moka:

1) šio įstatymo 74 straipsnio 4 dalies 1–3 punktuose nurodyti asmenys, negali būti didesnė kaip 0,003 euro (be PVM) už 1 kWh iš elektros tinklų suvartotos elektros energijos;

2) šio įstatymo 74 straipsnio 4 dalies 4 punkte nurodyti asmenys, negali būti didesnė kaip 0,04 **0,03** euro (be PVM) už 1 kWh į elektros tinklus patiektos elektros energijos;

3) šio įstatymo 74 straipsnio 4 dalies 1–3 punktuose nurodyti asmenys, jeigu jie vykdo gamybinę veiklą elektros energiją intensyviai naudojančiuose sektoriuose, kaip jie apibrėžti 2022 m. sausio 27 d. Europos Komisijos komunikato „2022 m. valstybės pagalbos klimato ir aplinkos apsaugai ir energetikai gairės“ (2022/C 80/01) 1 priede ir per kalendorinius metus suvartoja ne mažiau kaip 100 GWh elektros energijos, negali būti didesnė kaip 0,001 arba euro (be PVM) už 1 kWh.“

16. Kai dėl šio straipsnio 15 dalyje nustatytų kainų ribojimų tiekėjai ir garantinis elektros energijos tiekėjas negauna visos sumos, reikalingos užtikrinti gaminančių vartotojų, kuriems taikomi Atsinaujinančių išteklių energetikos įstatymo 201 straipsnio 2 dalyje nurodyti elektros energijos kiekio apskaitos principai, nuo praėjusių metų balandžio 1 dienos iki einamųjų metų kovo 31 dienos į elektros tinklus patiekto ir suvartoto elektros energijos kiekio neviršijančio į elektros tinklus patiekto elektros energijos kiekio, vertės, neužtikrinta vertės dalis nėra finansuojama iš viešuosius interesus atitinkančių paslaugų.“

Esame įsitikinę, kad siūloma išimtis sukurtų didesnę ekonominę naudą valstybei nei papildomos pajamos, surenkamos iš elektros energijai imlių sektorių per viešuosius interesus atitinkančių paslaugų finansavimo mechanizmą – apsaugojus pramonės milžinų konkurencingumą, įmonės turėtų daugiau lėšų investicijoms į gamybos plėtrą, produktyvumo ir energinio efektyvumo didinimą, o mažesnė elektros kaina apsaugotų Lietuvos, kaip patrauklios šalies stambioms užsienio pramonės investicijoms, įvaizdį.

Dėkojame už bendradarbiavimą.

Pagarbiai

Lietuvos pramonininkų konfederacijos
generalinė direktorė

Raminta Radavičienė

Lietuvos verslo konfederacijos
generalinė direktorė

Ineta Rizgelė